

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Suauitas Chrysostomi. Capvt XXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

luones vero agit, non mihi quidem brachio horum: ad popul. Antioch. nunquid maclā- di sumus, quoniā nos ipsos saginamus? Quid lautam verumibus mentem opponis? quid maiorem alis sanient? quid scēdus sudorum fō- tes reponis? quid ad omnia temeripsum reddis inutilem? Vis occultum acrem ferri? fac corpus robustum. Nescis in lyra fidibus crassam, & immundam ad suauitatem cantus ineptam esse, contra rasam, intensam esse vocalem, & canoram. Quid animam obruis? quid parietē crassissimis fōrdibus oblinis? quid fumos, nebulam, & caliginem exhalas?

Et homilia περι τῶ μη πρὸς χάριν διμνηγο- γῶν austerē dixit eos, qui indignē commu- nicant iisdem teneti pœnis astrictos, quibus Christi carnifices.

Οἷτε ἀνελόντες τὸ σῶμα δεσποτικόν, οἷτε ἀκατάργητο δεχόμενοι τὴν διανοία, ὁμοίως ἐμ- παρονοῦσι τῷ ἐνδύματι τῷ βασιλικῷ. &c.

Qui Dominicum corpus necarunt, tum qui immunda recipiunt anima, parem iniuriam regio inferunt vestimento. Disciderunt qui- dem illud in cruce Iudaei: coinquinat autem is, qui immunda suscipit anima: itaque licet diuersa peccata sint, tamen aequalis est iniu- ria.

Suauitas Chrysostomi.

CAPVT XXXII.

Am verò cum hominum cupiditatem li- beriùs volitantem fregisset orationis lae- ritis, atque viribus, vidissetque animas velu- ti quodam sidere percussos, de industria mi- tigabat austeritatem, & abiectā fundā sume- bat fistulam. Hoc ipse testatur in homilia, quā περι τῶ μη πρὸς χάριν διμνηγορῶν de non concionando ad gratiam scripsit, vbi cum in superiori concione dixisset, eos, qui indignē communicassent, eisdem pœnas daturos, ac Christi carnifices: Quo sermone cum multis acrius perstrictos, ac obstupefactos cerneret, postmodum ita exorditur.

Ἰκανῶς ὑμῶν αἵμα καθ' ἑαυτῶν πρὸ- ὄν, & βαδύτερα μεδῶκα μὲν τὴν πληγὴν. &c.

Satis opinor vos nuper increpauimus, ac

profundiorē plagam infiximus: Itaque necesse est hodie medeamur, ac mitiora quæ- dam medicamenta apponamus. Hic enim op- timus est medicinæ modus, vt non modo se- centur vlcera, verumetiam obligentur.

Quamobrem cum ablegato hoc & in iure genere dicendi, consulto lenit orationem, vt in floridis fieri solet argumentis, mirificas tunc habet rerum, & verborum suauita- tes.

Præcipuè vero adhibet figuras sententiæ valde splendidas, & delectabiles, qualis est illa antithesis de Lazaro, & diuite Heliuo- ne.

Lazari, & diuitia cō- paratio.

Nam & Lazarus pauper erat, & admo- dum quidem pauper; paupertati accedebat aduersa valetudo omni paupertate acerbi- or, quæ paupertatem quoque reddebat graui- rem: aduersæ valetudini solitudo, & penuria

In tract. quod nemo laediturn. & seipso.

eorum, qui astarent, atque ministrarent, quæ cum paupertatem, tum aduersam valetudi- nem faciebat acerbiorem. Horum namque singula per se quoque molesta sunt, cum ve- rō neque qui ministrarent adfunt, maior fit ca- lamitas, seuior flamma, dolor acerbius, tem- pestas atrocior, fluctus vehementiores, ca- minus ardentior. Quod si quis accurate cir- cumspiciat, aliud etiam his quantum accede- bat, nempe diuitis in ydunia habitantis licen- tia, & luxus. Sin aliud etiam quantum vis inuenire, flammæ illius fomitem, id quod in eo perspicuè videbis. Non enim dumtaxat ge- nio indulgebant diues ille, verumetiam crî- iterum, tertium, imò verò sæpius in die eum videbat (iuxta vestibulum namque iacebat, spectaculum dirum miserabilis tragediæ, qui aspectu solo, vel ferreum pectus poterat emollire) tamen neq; hoc inhumanum illum ad eam paupertatem leuandam permouit: sed ille lautissimam apponebat mensam, crateras habebat diffuso mero coronatas, nitidos co- quorum exercitus, parasitos, & adulatores prima luce, & choros canentium, vina intun- dentium, risus mouentium: omne genus popinarum excogitabat. Obruebatur vino, & crapula, in luxu vestium, mensæ, alia- rumque plurimarum rerum solidos dies age- bat: Istrum verò, quem graui fame, mor- bo acerbissimo, obsidione tot vlcera, soli- tudine, & malis iade consequentibus in dies singulos premi videbat, ne inanimum quidem aliquando admittit. Parasiti, & adulatores ni- mius epulis penè distruebatur: at iste pauper,

Diuitia mali luxu.

H h h h h & ad cō

& adeo pauper, tot malis cinctus, nec mi-
 eas ex illa menſa obtinuit, etiamſi vehemen-
 ter optaret; neque horum quicquam eum luſit,
 nam durius eſt obloquutus, non vocem edidit
 maledicam: ſed ut aurum vehementiori igne
 magis purgatum ſplendefcit; ſic etiam ille
 tot rerum aſperitatibus vexatus omnibus fuit
 ſuperior, tam plagis, quàm quæ multis naſ-
 cuntur inde perturbationibus. Si enim omni-
 nò pauperes cum diuites vident, tabeſcunt in-
 iudicia, & æmulatione conſciuntur, ac vitam
 ſibi non eſſe viuendam exiſtimant, idque cum
 neceſſarius eis victus, & miniſtri ſuppent:
 Iſte pauper, & quidem pauper ut nullus alius,
 nec pauper modò, verum etiam æger, quip-
 pe non habebat, qui aſtaret, ut villo eſſet ſola-
 tio, ſed in media vixit velut in extrema ſolitu-
 dine, fame tabeſcebat acerbiffima, iſti omnia
 tanquam ex fontibus affluere videbat, omni
 humano ſubſidio deſtitutus, canum linguis,
 ceu perpetua quædam menſa propoſitus (ita
 enim omnia eius membra luxura, ac diſſolu-
 ta erant, ut nec illa arcere poſſet) quam ini-
 quo animo fuiffet, niſi valde generoſus, ac ſa-
 piens exitiſſet? Cernis qui ſe non lædat, eſt
 ab omnibus lædatur, nihil mali perpeti? re-
 petam eodem eandem orationem. Quid nam-
 que aduerſa valetudo? quid ſolitudo eorum,
 qui aſtarent? quid acceſſus canum? quid
 mala diuitis vicinitas? quid magnus luxus,
 ſuperbia, & arrogantia illius huic nocuerunt:
 num eum ad ſuſtinenda pro virtute certami-
 na reddiderunt molliorem? quid verò con-
 ſtantiam eius læſe? nihil vſquam; ſed eum
 etiam magis corroborauit, & infinitarum
 ei materia coronarum, acceſſio præmiorum,
 incrementum mercedis, ſeges maioris re-
 muneratiſis extitit illa malorum multitudo,
 diuitiſque crudelitas.

Comparanda deſcriptio ſue antitheſis quæ
 habet de eodem argumento Chryſoſtogus ſer.
 124.

In oratione de ordinat. floridiùs quoque
 renidet, ut in illa ſimilitudine cum dicit in-
 pretioſis vnguentis nihil opus eſſe ſemper le-
 cythum inuergere, verum & ſi quis tantum
 ſuperficiem attingat ſummis digitis, circum-
 ſtantes replet ſuauiſſime fragrantia, ita & in lau-
 dibus, &c. *Καν άρας τ' επιφανείας άληται
 τοίς δακτύλοις, τού τε άερα άντρωπε, τ'
 τής παρόντας τ' ευωδίας ενέπλησεν άπαν-
 τας.*

Chryſoſtomi pietas.

CAPVT XXXIII.

ERat quidem & naturæ facilitate, & opti-
 marum artium ſtudijs ad has orationis
 delicias compoſitus, ſed tamen longe ma-
 lebat in concionibus pia dicere, & ſalutaria,
 quam docta, & ſuauiſſima. Itaque ſiquid illi or-
 natius excideret, quod plauſum hominum ex-
 citaret, vehementer animo angebatur, quod
 declarat homil. 31, in acta Apoſtolorum.

Hoc ſubuertit Eccleſiaſ, quod & vos non
 quæritis audire ſermonem, qui compungere
 poſſit ſed qui oblectet, & tinnulo ſtreptu, &
 verborum compoſitione quaſi citi haræodes, &
 cantores, audientes: Et nos frigide, ac miſere
 facimus noſtris affectibus obtemperantes, quos
 repudiare oportebat.

Atque idem contingit, ac ſi pater filium,
 quem ſupra modum tenerè amat videat æ-
 grotum. Tum illi quæcumque oblectant por-
 rigat, quæ autem vtilia minimè curet. Deinde
 quando obiurgatur à medicis, rationem red-
 dat, diceas: Quid faciam? ſententiam puerum
 ferre nequeo. Miſer, & ærumnoſe, ac
 proditor, neque enim talem Patrem dixe-
 rim. Et quanto ſatius fuerat modico tem-
 potis interuallo aliquid acerbi perpeſſum
 perfectæ ſanitati reſtitui, quam temporariam
 illam gratiam perpetui doloris fomitem fie-
 ri?

Hoc etiam nobis accidit dū ſoſculos verbo-
 rum, & compoſitionem, & harmoniam curioſius
 ſectamur, ut canamus, non ut profi-
 mus: ut ſimus in admiratione, non ut doceamus:
 ut oblectemur, non ut compungamur:
 ut cum plauſu, & laudibus diſcedamus, non ut
 mores componamus.

Credite mihi, non dicerem alioquin, quo-
 niam quando inter dicendum plauſum exci-
 to, per illud quidem tempus humanum quid-
 dam mihi accidit. Cur enim verum quis non
 dicat, & diſtrahor, & diſſondor: vbi autem do-
 mum redeo, & intelligo plaudentes ſine fru-
 ctu abiſſe, & ſi fructum accipere poterant à
 plauſu, & laudibus periſſe ploro, gemo, &
 lachrymor, & quaſi fruſtra omnia dixerim,
 ſic afficior, mihi que ipſi dico: Quæ ſudorum
 meorum vtilitas, ſi auditores è verbis meis, ni-

hil